

Oceniamy podręczniki

Podręcznik – czy może być coś równie banalnego? Wszyscy z nich korzystaliśmy. Niektóre służyły nam lepiej, inne gorzej. Nie często zachowujemy je w swoich bibliotekach. Tymczasem ci którzy podejmują się ich pisanie, mogą się przekonać, że nie jest to praca łatwa. Naprzód język: musi być dostosowany do potrzeb i możliwości odbiorcy. Następnie treść: powinna uwzględnić zarówno podstawę programową, jak i aktualny stan wiedzy. Tymczasem rzadko się zdarza, by treść podręcznika pokrywała się w całości ze specjalnością piszącego. Autor musi więc polegać na pracach innych autorów, dotyczących poszczególnych problemów. Jest to nieuchronne, ale niesie ze sobą ryzyko powielenia cudzych błędów. Procedura dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego wymaga czasu. Tymczasem podręcznik, powinien trafić do szkół przed 1 września. Autor działa więc pod presją czasu. Jeśli nie zdąży, cały jego wysiłek może pójść na marne.

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku powstało wiele wydawnictw i w sposób oczywisty rozpoczęła się rywalizacja o dostęp do rozległego rynku szkolnego. Przeprowadzane wówczas analizy wskazywały, że nie zawsze jakość merytoryczna i walory dydaktyczne podręcznika stanowiły podstawowe kryterium przy jego wyborze przez szkołę. W tych okolicznościach w maju 2001 r. Zarząd Polskiej Akademii Umiejętności podjął z inicjatywy profesorów: Andrzeja Białasa, Andrzeja Staruszkiewicza i Jana Machnika decyzję o powołaniu Komisji, która zajęłaby się oceną podręczników szkolnych. W jej skład weszli przedstawiciele wielu dyscyplin związanych z różnymi ośrodkami uniwersyteckimi.

Komisja do Oceny Podręczników Szkolnych, która pracuje już od dwudziestu lat postawiła sobie za cel udzielanie pomocy władzom szkolnym, nauczycielom i uczniom w wyborze najlepszych podręczników. Najczęściej oceniane są podręczniki dotyczące matematyki, fizyki, chemii, bio-

logii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, historii, a rzadziej katechezy, czy geografii. Komisja spotyka się co miesiąc. W ciągu roku jest więc zazwyczaj osiem do dziewięciu posiedzeń, co pozwala na ocenę około 30 podręczników. To oczywiście za mało by ocenić wszystkie. Recenzje publikowane są zarówno w wersji papierowej jak i cyfrowej w roczniku: „Opinie Edukacyjne Polskiej Akademii Umiejętności. Prace Komisji PAU do Oceny Podręczników Szkolnych” Do tej pory ukazało się szesnaście jego tomów (kolejny w przygotowaniu). Poza tekstami recenzji publikowane są również teksty o charakterze teoretycznym.

Przyjęliśmy zasadę wskazywania na podręczniki dobre, zalecając je na łamach rocznika do użytku szkolnego. Natomiast autorzy podręczników ocenianych jako bardzo dobre są wraz z Wydawcami, wyróżniani przez Prezesa Polskiej Akademii Umiejętności. Uroczystość wręczenia stosownych dyplomów odbywa się publicznie podczas Walnego Zgromadzenia Akademii w czerwcu każdego roku.

W ciągu ostatnich dwudziestu lat wykrył się zespół ludzi oddanych sprawie. Trzeba być jej oddanym by poświęcić czas, a idzie o tygodnie właściwie wyjęte z własnej pracy naukowej, za które nie otrzymuje się ani honorarium, ani godziwej punktacji, tak ważnej dla czynnych nauczycieli. Winniśmy im wdzięczność za tę bezinteresowną pracę (dotyczy to zarówno autorów, jak i redaktora naszego rocznika Dr Grzegorza Chomickiego), której efekty są trudne do sprawiedliwego wyważenia. Nie ulega wątpliwości, że jakość podręczników w ciągu tych dwudziestu lat uległa wyraźnej poprawie. Chcielibyśmy wierzyć, że mamy w tym procesie swój skromny udział.

Wyrazy podziękowania należą się paniom zatrudnionym w Kancelarii Polskiej Akademii Umiejętności. Dzięki ich zaangażowaniu Komisja może, mimo pandemii kontynuować z powodzeniem swą pracę na zasadzie zdalnej.

ANDRZEJ KASTORY

Przewodniczący Komisji PAU
do Oceny Podręczników Szkolnych

Ważna informacja z ostatniej chwili!

W odpowiedzi na liczne słowa krytyki pod adresem nowej klasyfikacji punktowej czasopism, kierownictwo resortu Edukacji i Nauki postanowiło całkowicie zlikwidować system punktowy i przeprowadzić najbliższą ocenę placówek naukowych wyłącznie na podstawie osiągnięć merytorycznych.

STYPENDIA POLSKIEJ AKADEMII NAUK DLA NAUKOWCÓW

Polska Akademia Nauk oferuje atrakcyjne stypendia dla naukowców posiadających tytuł doktora lub równoważny. Oferta skierowana jest do badaczy z całego świata, reprezentujących wszystkie dziedziny naukowe, którzy chcą odbyć dwuletnie staże w wybranym przez siebie instytucie PAN oraz Międzynarodowym Instytucie Biologii Molekularnej i Komórkowej. Wybrani kandydaci otrzymają miesięczne wynagrodzenie w wysokości ok. 2500 EUR netto oraz do 93000 EUR na projekt. Osoby ubiegające się o staże naukowe w ramach programu PASIFIC nie mogą mieszkać ani wykonywać swojej głównej działalności (takiej jak nauka lub praca) w Polsce przez okres dłuższy niż 12 miesięcy w ciągu trzech lat poprzedzających termin składania wniosków.

Termin składania wniosków w pierwszym konkursie to 30 czerwca 2021.

W drugim konkursie to 30 grudnia 2021.

Więcej informacji na stronie internetowej: www.pasific.pan.pl

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement No 847039.

Marie Skłodowska-Curie Actions